

С. О. Кисельов

Меритократія

МЕРИТОКРАТІЯ (від лат. *meritus* – гідний і ...кратія) – принцип державного управління. Згідно з М. (тобто владою гідних), керівні посади у державі мають займати найбільш здібні та кваліфіков. особи незалежно від ін. якостей, таких як походження, багатство тощо. Зразки М. зустрічаються ще у стародав. Афінах, зокрема Солон був водночас правителем, поетом і одним із т. зв. Семи мудреців. Прообраз М. – ідеал. держава Платона. Принцип М. подіб. до китай. практики часів династії Сун (960–1279), коли претенденти на держ. посади складали іспити, допуск до яких не залежав від їхнього соц. походження. Термін «М.» вперше використав британ. соціолог М. Янг в антиутопії «*The rise of the meritocracy, 1870–2033*» («Піднесення меритократії, 1870–2033», Лондон, 1958). Ідея М. полягає у тому, що розвиток суспільства залежить від використання людського потенціалу, сполучення інтелекту і влади. З одного боку, суспільство має цілеспрямовано готувати суб'єкти влади, з ін. – створювати умови для найобдарованіших особистостей, які у вільній конкурент. боротьбі повинні довести своє право посісти гідне місце у влад. ієрархії. Фактично принцип М. має сприяти інтелектуалізації сусп. життя, оскільки може впроваджуватися не тільки у держ. упр., а й в економіці та ін. сферах освіти. Відтак він встановлює у суспільстві справедливість: отримання влад. ресурсів не залежить від привілеїв, родин. чи дружніх зв'язків, майнового стану тощо.

Рекомендована література

1. Янг М. Возвышение меритократии / Пер. с англ. // Утопия и утопическое сознание. 1991;
2. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество / Пер. с англ. 1999 (обидві – Москва).

Бібліографічний опис:

Меритократія / С. О. Кисельов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-66595>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).